

ИШОНЧ

2

1994
йил
8—14
январь
[144]

Узбекистон касаба уюшмалари Федерациясининг хафталик газетаси

**КАСАБА
УЮШМАЛАРИДА**

«Ишонч» мухбирлари
хабар қиласидар:

МУХОКАМА КИЛИНДИ

Сурхондарё вилоят касаба уюшмалари кенгаши раёсати йилини мухокамасига «Касаба уюшмаси аъзолик ҳамда ижтимоий сугурта бадаллари тушуми ахволи ҳакида»ғи масала киритилди. Бунга сўнгги пайтларда вилоятдаги давлат ишлаб чиқариш корхоналари ва муассалари касаба уюшмаларида бадал маблағларини ўз вактида туширишга эътибор сусаний кетганини сабаб олди.

Вилоят касаба уюшмалари кенгашин раёси Химойиддин Шарофуддинов раненгида ўтган раёсат йигилишида, шунингдек, «Шахарлар ва туманлар мувофиқлаштириш кенгашларининг хокимиятлар билан, касаба уюшмаларининг хўжаликлар билан 1993 йил учун тузган шартномаларнинг бажарлишин», «Ишонч» ва «Ишонч-Доверие» газеталарига обуна бўлиш натижаларига доир» масалалар ҳам мухокама килинди.

ТАШКИЛИЙ МАСАЛА КЎРИЛДИ

КАСАБА уюшмалари Хоразм вилоят кенгашининг мажлиси бўлди. Мажлиса ташкилий масала кўрилди. О.Х. Юсупова пенсияга чиқиши мұносабати билан касаба уюшмалари вилоят кенгаши раиси вазифасидан озод килинди. Вилоят хокимининг ўринбосари бўлиб ишлаб келган Қаландар Сафоев касаба уюшмалари вилоят кенгаши раиси килиб сайданди. Мажлиса Узбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши раиси ўринбосари З.Э. Кодиров вилоят хокимининг биринчи ўринбосари О. Ражабов катнашдилар ва нутк сўзладилар.

ВАЗИФАЛАР БЕЛГИЛАНДИ

ДЕҲКОНЧИЛИК саноати мажмуи ходимлари Жиззах вилоят касаба уюшмаси кўмитасининг мажлисида «Янги ижтимоий-иктисодий шарондат касаба уюшмаси ташкилотларининг вазифалари» мухокама килинди. Бу ҳакда вилоят касаба уюшмаси кўмитаси раиси С.М. Маллаев маъруза килинди.

Маърузачи ва сўзга чиқкан ўртоқлар бозор иктисолидига ўтиш даврининг ўзига хос кийинчиликлари, нарх-навонинг тўхтосиз ўсиши, ахоли турмуш даражасининг пасайб кетаётганинги, ана шундай пайтда ҳукуматимиз томонидан меҳнаткашларни ижтимоий жиҳатдан химоя қилиш, иктисолий жиҳатдан кўллаб-кувватлаш, айниқса кам даромадли! серфарзанд онлаларни, пенсиянер ва ўкувчиларни химоя қилиш юзасидан кабул килинган карорлар ижобий натижалар берадиганлигини таъкидлашиб. Хозирги ижтимоий-иктисодий шарондат бошлангич ташкилотларининг ишини такомиллаштириш, ишсиз колган ишчиларни иш билан таъминлаш, жамоат шартномаларининг бажарилishiга эришиш, хамма корхоналарда техника ҳафзизлигини таъминлаш, меҳнаткашларни бехатар иш юритига ўқитиш, йўл-йўриклир ўтказиш, касблар бўйича йўрикномалар ишлаб чиқиш, ахолини етарли микрорда уйлижили қилиш, ишчиларни согломлаштириш касаба уюшмаси ташкилотларининг бош вазифаси эканлиги уқтирилди.

Мажлиса мухокама килинган масалалар юзасидан тегинши карор қабул килинди.

— Ширин-шакар болажонлар учун табиий газламалардан кўпроқ кийим-кечаклар ишлаб чиқаришимиз керак,— дейди бригада бошлиғи Маҳбубаҳон Муҳаммадиева (ўнгда), тикувчилар Раҳимаҳон Пардаева билан Насиба Мелиевага. Бу кўли гул кизлар Жиззах шаҳридаги «Эркин» акционерлик жамиятида меҳнат қиласидар. Ўз корхоналарининг чинакам хўжайини бўлган чеварлар ўттиз хилга яқин ранг-баранг кийим-кечаклар — болалар, аёллар, эркаклар кўйлаклари, қишлоқ меҳнаткашлари учун паҳталик кийимлар тайёрлаб, зиммаларидаги вазифаларни вактида, сифатли адо этаяптилар.

Сизнинг юксак дидингиз, чевар кўлларингиз билан тикилган кийим-кечаклар янада кўпаяверсин, азиз дўстлар!

Б. ТўРАЕВ олган сурат, (ЎЗА).

ЯЛПИ САФАРБАРЛИК

Бу йилги қиши Қорақалпоғистонга одатдагидан эрта келди. Ноябр ойининг дастлабки кунлариданоқ бетиним ёқсан қор ерни оппоқ қалин кўргага буркаб ташлаганди. Қаҳратон совуқдан Амударё-ю кўллар, асрӣ Қизилқум, Устюрт... музлаб қолди.

Киши азал-азалдан чорвадорлар учун синов даври. Аммо, бу йилги қиши чорвадорларга, айниқса марказдан олиса кўй бокаётган чўпон-чўликлар учун бенихоя оғир бўлаяпти. Ахир, Қизилқум ва Устюртдаги минглаб отарларда 332 минг бўш кўй-кўзлар бокиляпти-да!

Юз берган фавқулодда вазиятга Қорақалпоғистон Республикасида тезкорлик билан аниқ баҳо берилди, зудлик билан амалий ёрдамлар уштирилди. Чорвадорларга кўмак бериш учун биринчилардан бўлиб касаба уюшмалари Қорақалпоғистон Федерацияси кенгаши фаоллари отланишиди.

— Кейинги ярим асрда қишининг бундай барвакт; шиддат билан келганини кўнгли кексалар хам эзлаша олмайди,— дейди агросаноат мажмун ходимлари касаба уюшмаси

Қорақалпоғистон кўмитаси ранининг ўринбосари Сапарбой Кенибоев.— Вазиятнинг қалтислиги ўз вактида хисобга олинди. Чорвадорларга амалий ёрдам бериш мақсадида тўла сафарбарлик эълон килиниб республика ва туманлар миқёсида маҳсус штаблар ташкил этилди. Чўпонларга минг донага яқин иссик кийим-бошлар, етарли даражада озиқ-овқатлар етказиб берилди. Қиска мuddатда Зингиртония омухта ем, минг тоннадан ортиқроқ кунжара, шелуха отарлар бошинга ташиб олинган эди. Узбекистон Республикаси ҳукуматининг амалий кўмаклари натижасида қўшимча равишда 1500 тонна омухта ем келтирилди. Хозир ем-хашакдан жуда омилкорлик билан фойдаланилмоқда. Хар бир фермада, отарларда мутахассислардан иборат навбатчилар ташкил этилган. Электр энергияси, техника, ёқилиг ётарли. Молхоналар мунтазам равишда тозаланмоқда, иссиқ сув билан тўла таъминланган.

Бу йилги қиши Устюрт пасттекислиги атрофларида ва Тахтакўпир, Беруний, Тўрткўл ва Элликкала туманларининг Қизилқумдаги коракўчлилик хўжаликларида жуда мураккаб вазиятни вужудга келтириди. Шунинг

Хабарлар магзи

● 1994 ЙИЛНИНГ 1 январидан бошлаб меҳнатга ҳақ тўлаш, пенсиялар ва стипендиялар миқдорини ошириш түғрисида Узбекистон Республикаси Президенти Фармон чиқарди.

Фармонга кўра иш ҳақининг энг кам миқдори ойига 30.000 сўм-купон қилиб белгиланиб иш ҳақи шунга мувофиқ равиша оширилди. Меҳнат пенсиясининг энг кам миқдори ойига 32.450 сўм-купон қилиб белгиланди, ҳозирги вақтда амалдаги барча пенсия турлари шунга мувофиқ равиша оширилди.

Олий ўқув юртлари талабалари, техникимлар ва ҳунар-техника билим юртлари ўқувчиларининг стипендиялари ҳам ўртача 1,2 баравар кўпайтирилди, тушлик овқат қийматидан 50 фойзлик чегирма ўрнига ҳар бир талабага ойига 10.000 сўм-купон миқдорида пул компенсацияси белгиланди.

● УЗБЕКИСТОН Республикаси Президенти Ислом Каримов «Рӯҳоният» ҳалқаро уюшмасининг «Ҳалқлар ўртасида тинчлик ва тотувлик учун» мукофотининг лауреати бўлди. Марказий Осиё ҳалқлари ўртасида яхши қўшничиликни ўрнатишга катта ҳисса қўшганлиги учун Узбекистон раҳбарлари ана шу мукофотга сазовор бўлди.

● УЗБЕКИСТОН Республикаси Вазирлар Маҳкамаси «Узбекистон Республикаси экспорт имкониятларини оширишни янада раҳбарлантириш чоралари ҳақида» қарор қабул қилди.

● УЗБЕКИСТОН Республикасининг Президенти Ислом Каримов Давлат ташрифи билан Ҳиндистонда бўлди. Таширни ҳоғида Ҳиндистон давлат ва ҳукумат раҳбарлари билан расмий музокаралар бўлди, турли битимлар имзоланди.

учун ҳам бу жойларда сафарбарлик эълон килинди, ҳамма олис яйловлардаги чўпон-чўликларга ёрдамга отланилди. Айниқса Элликкала тумани давлат ва жамоаси хўжаликлиги таҳсинга лойик бўлди. Тумандаги 14 та жамоа ва давлат хўжаликлири Қизилқум кўйинида «Бухан-Мерей» давлат хўжалиги чорвадорларига ёрдам бериш учун сафарбарлик эълон килишиди. Ноябр ойида 40 та маҳсус уловларга ортилган 200 тонна дагал ҳашак 70 та отарларга етказиб берилган эди. Декабр ойида ёрдам ҳажми кескин ортирилиб, 90 та курдатли тракторлар билан 300 тонна ҳашак, 100 тонна омухта ем энг олисдаги отарларга ташиб олинди.

Кизилқумдаги «Кизилқалъя», «Жамбасқалъя» коракўчлилик давлат хўжаликларига ҳам етарли кўмаклар берилляпти.

Хуллас, қишлоғин беталоғат ўтказиш учун Қорақалпоғистон Республикасининг ҳамма жойида бошланган сафарбарлик уюшқослик билан ўтказиллаётпи.

Абдураҳмон ИСКАНДАРОВ,
«Ишонч» мухбири.

МУНАВВАР опа Салимова ёшлари 50 ни коралаган, фабрикамизда меҳнат килаётганига йигирма йилдан ошиб колди. Шундайки, ўйчан қиёфалари кўз олдингдан нари кетмайди, беозор, майн овозини эслаганингда қалбинга илик нур таралганини ҳис қиласан киши. Ба бирдан у кишига нисбатан бўлган ишонч ва хурматинг янада ортиб кетади, ҳаётнинг оғир дамларида фариштадай бу аёлнинг ённингда бўлишини истаб қоласан. Шусабаб бўлса-керак, касаба уюшмазига раис сайлашда бир овоздан Мунаввар опанинг номзодини кўрсатдик.

Биз Мунаввар опа Салимовани касаба уюшмамиз кўмитаси раислиги сайлаганимиздан ҳали-ҳали севиниб юрамиз. Чунки Мунаввар опа ўша

Бичувчи ва тикувчиларимиз кўпи шахар атрофидан эмасми, транспорт тақчиллиги оқибатида ишга вактида етиб келишолмайди. Конун, маъмуряят эса ишчининг ўз вактида ишда бўлишини истайди. Яна, транспорт етишмаслиги оқибатида, хотин-қиз ишчиларимиз ишдан сўнг уйларига ҳам кечикиб боришга мажбур. Бу энди ёки отага ёқмайди. Шундай қилиб, иккى орада кимга кийин, хотин-қизларга кийин. Охир-оқибат бечоралар ишни ташлашга мажбур. Қарбасизки, фабрикада яна кўнимсизлик. Ҳуллас, фабрика хотин-қизлар иш шароити яхшиланмас экан, ишлаб чиқаришдаги аҳвол яхшиланмайди, бозор иқтисодиёти шароитида корхонанинг ёпиши мұқаррар...

Нихоят, фабрика маъмуряти Му-

нинг ишчи-хизматчилар моддий ахволига таъсири бўлмаслиги мумкин эмас. Шуларни ўйлаб, Мунаввар опа билан ишдан кейин фабрикада колиб, алламаҳалгача ишчиларга бериладиган мукофот пулларининг тўғри хисобланишини караб чиқамиз. Ишчиларимиз маоши хозиргача беш марта, тайёр кийимлар тикишга тўланадиган қўшимча ҳақ эса 20 фоиздан иккى марта оширилди. Ноябр ойи иш ҳақи натижалари бичувчиларимиз ўртача 60 минг сўмдан маош олганлигини кўрсатди.

Касаба уюшмамиз кўмитаси жамоамиз аъзоларининг оилавий ва иқтисодий ахволини ўрганиб чиқди. Натижада, серфарзандлиги туфайли кўп ҳаржли деб топилган ишчиларга, меҳнат таътилига чиқкан пайтда, бир ойлик маоши хисобида қўшимча таътил пули бериладиган бўлди. Фабрика қошида чойхона-ошхона ишлаб тургани айни мудда бўлди. Бу ерда ишчиларимиз 50 фоиз арzonга овқатланишмоқда. Овқатнинг қолган 50 фоиз қийматини тўлаши фабрика ўз зиммасига олган.

Мунаввар опанинг ишчининг кўп маош олишидан ҳар куни козони кайнанидан кўнгли тўк бўлса, ижтимоий ҳимоя мақсадларига килинган ҳаражатлар иккى хисса фойда билан фабрикага қайтади, деган гаплари тўғри бўлиб чиқмоқда. Бундан иккى йилча олдин корхонамиз ойлик даромади ишчи-хизматчилар маошига етар-етмас даражада бўларди. Эндиликда эса банқда заҳира пулимиз бор. Бу пул маошлар, ижтимоий мақсадларга сарфлашдан ташқари, ишлаб чиқариши кенгайтириш, хомашёлар ҳарид қилишга ҳам етади.

Чиндан ҳам, ишловчиларни ижтимоий ҳимоялаш ишлаб чиқариши яхшилашга, ишлаб чиқаришнинг яхшилашни ишловчиларга ижтимоий ғамхўрликни кучайтиришга хизмат қилмоқда. Касаба уюшмадек суюнчиғи борлигига ишонч хосил қилган фабрикамиз ҳар бир аъзоси ўз вазифасига маъсулнят билан ёндошадиган бўлиб колди. Бугун кечагидан баракали ишлаш, маҳсулот сифатини яна яхшилаш, хомашёлардан тежамли фойдаланиш, тикув машинаси ишлаш муддатини узайтиришга эришиш тикувчиларимиз шиоридир.

Тания САФАРОВА,
Сурхондарё вилояти, Термиз
тикувчилик фабрикаси касаба
уюшмаси кўмитаси аъзоси,
нархлар бўйича иқтисодчи хисобчи.

САРҲИСОБ

Ваисбек АЛИМБЕТОВ,
«Бўстон сув қурилиши» трести
бошқарувчиси, Қорақалпогистон
Республикаси ҳалқ депутати.

Ўтган йил трестимиз жамоалари ҳаётида ўчмас из қолдирди. Қорақалпогистоннинг жанубидаги Тўрткўл, Беруний ва қўриқ Элликқалъа туманларида қурилиш-монтаж ишлари олиб бораётган механизацияшган кўчма колонналаримиз салкам 2 миллиард сўмлик ишларни баҳариб қўйиши. Ўнлаб йирик иншоотлар фойдаланишга топширилди.

Ҳар йили 55—60 миллион долларлик маҳсулот ишлаб чиқариб, жаҳон бозорига чиқара оладиган Бўстондаги тўқимачилик комплексини Наврӯз байрамигача ишга тушириш учун қизғин кураш кетаётли. Ўнг қирғоқ Бош коллекторини, Аёзқалъа атрофларидағи қадимий серҳосил ерларни сув билан таъминловчи Р-1 каналини қазиш жадал суръатларда олиб бориляпти.

Ҳуллас, йил яхши, кўнгилдаги демонстрацияни якунланди. Босиб ўтилган йўлни сарҳисоб қиласар эканмиз, бажаришмиз лозим бўлган ишлар кўлами янада катта эканлиги равшанлашди. Шу мақсадда янги йилга дадил қадам қўйдик. Шубҳасиз, бу йилда ҳам меҳнат ютуқларини тобора кўпайтириб, жонажон Ўзбекистонимиз мустақиллигини янада мустақалашга улуш қўшамиз.

ШАҲАР- ҚИШЛОҚЛАРИМИЗ ЧИРОЙ ОЧАВЕРСИН

Муҳаммаджон ХУСАНБОЕВ,
«Намангандарё» трести
қарашли Намангандарё қурилиш
бошқармаси бригада бошлиғи,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган
бинокор.

Вақт оқар дарё экан, кўз очиб юнгунча йил ўтиб кетибди. Лекин, ўтган 1993 йил биз — бинокорлар учун беҳуда кетмaganлигидан қаноат ҳосил қилдик.

Бундан ўттиз йилча бурун хунар-техника мактабини битираётганимда Москвадан номи овоза бўлган қурувчи ташриф буюрганинни яхши эслайман. Уни роса кўттар-кўттар қилишиб биз билан учрашувга ҳам олиб келишганди. Ўшанда талаба дўстларимдан бири «Намангандарё» сизга ёқдими деб савол берди. Шунда ҳалиги меҳмон юз-хотир қилмасдан «соя-салқинлигини ҳисобга олмагандага» каттароқ қишлоққа ўхшаркан», деб жавоб қайтарганди.

Қани энди керилб шаҳримизни кўзга илмаган ўша жаноб яна бир бор келиб кўчаларимизни кўрса! Заркент кўприги даҳасидаги юрак-қон-томир касалликларини даволаш маркази, Баш бекат бозори, янги болалар шифохонаси, «Дўстлик» шоҳ кўчасидаги «Савдо уйи», кенгайтирилаётган Марғилон кўчасидаги ўзгаришлар, булардан ташқари янгидан қад тикилаган қанча-қанча маданий маиний ва жамоат бинолари ҳамда тураржойлар шаҳримизнинг ҳуснига ҳусн қўши. Буларда бригадамиз жамоасининг хисбаси борлиги билан фахрланамиз. Янги йил арафасида «Тез ёрдам шифохонасини» учун даволаш биносини фойдаланишга топширилди, иккинчисига пардоzlashi ишлари олиб борилмоқда.

Ўтган йил менда ҳам унтилмас таассурот қолдирди. 30 йиллик меҳнатим эвазига «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган бинокор» унвонига сазовор бўлдим.

Ягона истагим, шуки, шаҳар-қишлоқларимиз йил сайнин кўрк очаверсин.

ДАСТУРХОНИМИЗГА ФАЙЗ КИРСИН

Абдуҳаким ҲУДОЙНАЗАРОВ,
Косонсой туманидаги «Шарқ
юлдузи» жамоа ҳўжалигининг
раиси.

Иил йилга ўхшамайди, дегандарни ҳақ гап. 1993 йил биз учун ғоят қийин келди. Баҳор кечиканлигидан ташқари ёз ҳам кўнгилдагидек иссиқ бўлмади. Фарғона водийиси учун куз фасли серташвиш бўлганлиги, айниқса оқтябрнинг иккинчи ярмидан кейин нуқул ёмғир-қор ёғланлигини эсласангиз қанчалик мурракаб шароитда меҳнат қилинганини яққол сезилди. Бунинг устига ҳўжалигиниз Намангандарё вилоятининг энг шимолида, Кирғизистон билан туташ ҳудудда, Чотқол ва Курмадар таъсисида жойлашганлиги сабабли қийинчиликлар иккى хисса ортди.

Лекин соҳибкорларимиз чина-камига матонат, бардош кўрсатдилар, ўз ишларига омилкор эканликларини исботладилар. 375 гектар майдондаги токзордан 3580 тонна ҳосил йиғишириб олindi. Ҳар гектар узумзор ҳосилдорлиги 97 центнерданга этиб, вилоят миқёсида иккинчи ўринни эгалладик. Абдулатиф Ҳудойбердиев, Абду-

халил Холмонов, Абдураҳим Қозоқовлар бошлиқ бригадаларда ҳар гектар ҳисобига кўтарилиган хирмон кўрсаткичи 100—110 центнерданни ташкил этди.

Бундан ташқари, ишлаб чиқаришнинг бошқа тармоқларидан ҳам йилни дуруст якунладик. Эл дастурхонига 500 тонна сабзавот, 400 тонна картошка, анчагина қуртилган мева армуғон этдик. Чорвачилик соҳасидаги режаларни ҳам ортиги билан удавладик. Мен демоқчиманки, йил, об-ҳаво бири иккинчисига ўхшамаси ўхшамасин, аммо инсоннинг меҳнатига, ўз касбига нисбатан муҳаббати, эл-юрга фойда келтириш туйғуси бир хиллигич қолсин.

Провордида яна айтмоқчиман, соҳибкорларимиз буғунги иқтиносидаги буҳрон шароитида одамларга сал бўлсада мадад бериш учун ўзларига боғлиқ ҳамма ишни қилидилар. Ҳар қандай об-ҳаво шароитида боғлар ва экинзорлар ҳосилдорлигини ошириш чора-тадбирларини кўрадилар.

Тошкент чинни заводининг 1-гул солиши цехида ишловчи она бола Раъно ва Доно Корабоевалар янги йилнинг дастлабки иш кунлариданоқ, ишлаб чиқараётган маҳсулотларининг сифатли бўлишига алоҳида аҳамият беряятилар. Улар кунлик топшириларини 105 фонзига етказиб бажармокдалар. Омад сизларга ёр бўлсин.

Даврон АҲМАД олган сурат.

ҮЗБЕК халқи озодлик, мустақиллик учун курашган, ҳатто бу йўлда ўз жонларини курсон килган маърифатчилари билан фаҳрланади. Чунки улар асримиз бошларидаёк, рус империяси зулмига, ҳарқандай адолатсизликка қарши кўркмай, мардонавор кураш олиб бордилар. Демократик давлат тузумини талаб килдилар. Янги замон мағкурасини барпо қилиш факат миллатнинг кўлида эканлигини тушуниб етган. Янги мағкура яратиш учун маданиятили миллый урф-одатлар, анъаналарни сақлаб қолиш ва уни ривожлантириш зарурлигини билган эдилар. Бунинг учун биринчи галда халкнинг онгини оширишни, билимдон бўлишини ўладилар. Маърифатни улуғлаб барчани баробар илим олишга чакирилар. Илмни озодлик, демократиянинг асоси деб билдилар. Улар шу жиҳатдан жадидчилик харакатини кўллаб-куватладилар. Жадидчилик гоялари маҳаллий халқ учун «Янги усуздаги мактаб очиш», «Янги усуздаги мактаблари муаллимлари ва ўкув мазмунини белгилаш» билан амалга ошиши лозимлигини таъкидлайдилар. С. Азизий, М. Бехбудий, Мунавваркори Абдурашидов, М. Ш. Сўфизода, Исоҳон Ибрат, Абдуқодир Шакурий, Саидхамад Сиддикий, С. Айний, Хамза, А. Авлоний каби туркестоннинг машхур маърифатпарварлари шахсни иктисодий-социал ҳаёт талабларини қондиришга кодир, ҳар жиҳатдан кобилиятли бўлишининг ғамини единлар.

Шу сабабли миллат учун янги шаклдаги мактаб очиш, таълимнинг янгича усуслини ташкил этиш уларнинг асосий гоялари бўлди.

Бир гурӯх маърифатпарварлар мактабга маърифатхона, ижтимоий савод чиқариш ўчғи деб қараса, иккинчи гурухга бошчилик килган Абдурауф Фитрат эса мактабнинг вазифаси янгича дунё яратиш ва унинг мағкурасини барпо қилювчиларни тарбиялаб етказишдан иборат деб таъкидларди.

Шу билан бирга «Тарақкий — бу замонга ишорат ва балким, дину миллатга бащорат» деб у динни ҳам кўллар, дини мактабнинг «чироғи ва зиёси» сифатида баҳоларди. Бирок, диний мактабларни ислоҳ қилиш зарурлигини ҳам эътироф этарди.

Бундай ижобий гоялар Туркестон бағрида янги маданий миллый уйғониши бошланганинги билдиради. Мактаб таълимими янгича талқин этиш, дарс бериш усулларини яхшилаш, мактаб учун мазмундор, гоявий ўтқир дарслеклар яратишга киришилди. Шу йўсинда туркестонлик маърифат дарслекларининг қаламига мансуб бўлган 22 нафар алифбоси юзага келади. Бундай алифбе яратиш муаллифи Саидрасул Азизийнинг сўзи билан айтганда, 22 дона «Болаларнинг кўз ойнагига эга бўлишлик»дир. Маърифатпарвар олимлар олдидаги энг муҳим вазифа ўзбек болаларини мустақил мамлакатнинг мустақил фикрлайдиган, яхши тарбия кўрган авлондини ўстириб етказишдан иборат эди.

Бу соҳада кўп ишларни ҳал килган яна бир аллома — миллый маданиятилизни бобоси Муҳаммадхўжа Бехбудий бўлди. Унинг таъбирича умуминсоний маданият тарихини билиш, уни мустаҳкам эгаллаш, ҳар қандай шароитда ҳам юртга, халқка содик қолиш — энг олий фазилатdir. Ёшлар ана шу руҳда тарбия топишлари керак. Унинг гоясини давом этдириб, ижодий ривожлантирганлардан яна бири Абдулла Авлоний бўлди. Авлоний ташкил этган Тошкентдаги Миробод ва Дегрез маҳаллаларидаги мактабда болалар бойда саводхон бўлишган. Бунинг асосий сабаби ўқитишнинг энг қулий ва осон коидасини ишлаб чикканлиги эди унинг.

«Меҳр», «Фурур» алоҳида ўрин тутарди. Маълумки, буюк комусий олим Абу Наср ал-Форобий ҳам нуғузли инсонда миллый фурур юксак бўлиши лозимлигини таъкидлаган эди. «Бу — Оллотаоло мени яратгани, ота-онам дунёга келтиргани ва мен борлигим билан фаҳрланаман, демакдир, — дейди у. — Мазкур фоя инсонга кўтаринки руҳ бахш этади, уни кувнаб, эркин яшашга етаклайди».

Зероки Истиклол мағкураси эркин ҳаётнинг асосий мазмунидир. А. Авлоний Форобийнинг бу гоясини янада ривожлантириб, ҳаётдан нолийдиган ношуд, меҳнатни ўз манфаатига айлантирган инсонларни «тирик бўлса ҳам ўлиkdir, — деб таърифлаган. — Хара-

хисса қўшдилар. Уларнинг таълимотлари, ижодлари халқимизга маърифий мағкура тарихида ҳаётбахш восита бўлган. Дунёда ҳамжиҳат бўлиб меҳнат қилиш, адолатли, кечиримли бўлиш, ўзаро ёрдамлашиш, ширин сухонлилик накшбандиячиликнинг асосини ташкил этган. Бир неча асрлар давомида мусулмон дунёсига миллионлаб кишиларни у ўз таълимотига ана шу жиҳатдан ишонтирган ва ўз навбатида бу таълимот уларнинг бирлашишларида боявий қурол бўлиб хизмат килган. Накшбандий тариқати таълимоти айнан бугун учун, ҳозирги кишиларнинг маънавий камолоти учун, истиклол мағкураси яратилиб юксак парвоз сари канот қоқиши учун ҳам жуда муҳимдир? Демак, миллый мустақиллик мағкурасини яратишда аждодларимиз колдирган миллый меросимиздан унумлирок фойдалансак кўп ҳайрли иш бўларди. Чунки миллый меросимиз миллый ўзлигимизни янада яхширок, мукаммал роқ англеш ўйлида катта мактабдир. Шу жиҳатдан Низомийномидаги Тошкент давлат педагогика институтида кўп мингли муаллим ва талабалар онгига ана шу аждодларимиз таълимоти ва билимларини сингдириш оркали мустақил ўзбекистонимиз мағкурасини яратишга ҳисса қўшиш харакати олиб борилади.

«Баҳоуддин Накшбанднинг ҳаёти ва ижоди», «Ўрта Осиё мутафаккиларининг таълимотлари», «А. Авлонийнинг педагогик фаолияти» каби мавзуларда назарий-илмий анжуманлар ўтказилиб, ўзбек халқининг ўтмиш аждодлари, кадриятлари илмифан муаммоларининг ҳал қилиниши, ахлоқий ва ифтихор масалалари ҳакида тушунчалар берилади. Ўзбек миллый маданият ва фан арబларининг жаҳон маданиятига қўшган ҳиссалари тўғрисида фикр алмашиди. Айниска, юртбошимиз И. А. Каримовнинг китобларида кўтарилиган иктисодий ривожланиш ва бозор муаммолари борасидаги, «Иктисад ва бозор муносабатларига ўтиш» мавзусидаги илмий анжуманлар муаллимларнинг таълим-тарбиявий фаолиятларида катта восита бўлиб хизмат қилмоқда.

Дарҳакиқат, юкорида таърифлаганимиздек, республикамизда миллый мағкуранинг назарий илдизлари қадимдан мавжуд экан. Улар халқимизнинг миллый манфаатларига бориб тақаладиган миллый қадриятларимиз, Ўзбекистон халқларининг ҳис-туйфатари, ватанпарварлик, фурур ва жасорат каби тарихий зарурий фактор-миллый маърифат ва маърифатчилик харакатларидир. Ана шу маънавий бойликлардан ўринли фойдаланиш ўйларини Ўзбекистон фуқаролари онгига сингдириш ҳам маълум даражада ҳайрли ишдир. Бу вазифаларни бажаришда юртбошимизнинг мустақилликнинг иктисодий, сиёсий-гоявий, социал асослари ҳакидаги назарий ва амалий ишлари, кўрсатмалари йўлчи юлдуз бўлмоқда.

Жалолиддин ҲАСАНБОЕВ.
Педагогика фанлари доктори.

ИСТИҚЛОЛ МАҒКУРАСИ ҲАҚИДА

А. Авлоний бошлангич таълимнинг мазмунини миллат истиқболидан қараб белгилайди. Миллый фурур ўйғотадиган халқ яратган сўз санъатидан фойдаланади. Инсон қалбига зиё нурлари таратишга қодир аждодларимиз меросларидан, буюк сиймаларинг асарларидан фойдаланади. Шуниси куонарлики, бошлангич мактаблар учун ёзилган дарслеклар бир-бираiga ўхшамасди. Лекин ҳаммасида ҳам асосий фоя нозик бир нафосат пардаси билан ўралган ҳолда талқин этиларди. Ҳар бир дарслекнинг йўналиниши янги авлод вакили аввалом бор ўз қобилиятига ишонадиган, курашчан, қатъияти, тўғри сўз бўлишилиги анивка равшан таъкидланарди.

Маърифатпарвар муаллим Азизийнинг «Ўстоди аввал» дарслегига боғсилган «Ёлғончи» хикоясидаги «Дунёда энг хор қиши кимdir? Ёлғончи кишидир». «Ҳар кимга нима лозим? Рост сўзлик ва хушфөълликдир?» дейишлар алоҳида мазмун касб этарди.

А. Авлоний ҳам ўзининг «Биринчи муаллим» дарслегига «Ёлғончи чўпон» хикоясини киритиб, унда «Тўғри сўз куткарар балолардин, турли хижрон ва мажоралардин», деган гояларни олга сурган. «Рахбари муаллим». «Ўстоди аввал» каби ўкув дарслеклари, кўлланмаларига бундай хикоялар кўп кирилилган эди. Унинг педагогик таълимоти шу кундаги истиқлол мағкураси учун жон кўйидириш бўйича таълимнинг бошлангич муаммоларини ҳал этишда ҳам муҳим роль ўйнайди. Навқирон, мустақил ўзбекистонимизнинг маънавий истиқлолини ёшлар онгига етказишининг биринчи бой манбаъларини яратди улар. Ўша дарслеклардаги маънавий тарбиянинг бу мезони — «Инсон», «Ватан»,

катчан, ҳаёт ишига феъли кенг, эзгуликни касб қилиб олган инсонинг ҳаётда мазмунли яшашга қодир инсондир» дейди у.

Дарҳакиқат, инсоннинг руҳини кўтарувчи — унинг гулшани, маскани, роҳат гўёши — азиз Ватани. Ватан туйғуси А. Авлоний дарслекларининг ҳар бир сатрида ўз аксини топган:

Туғилиб ўсдим бу Ватанда
Ватаним мисли йўқ жаҳонда!..
Ўтар кундир, ўтар замон
Эй Ватаним, бўлса хижрон,
Мен кетсамда сен бўл омон
Омон Ватан, халқим омон.

М. Умурзоков «Истиқлол мағкураси ва назария сиёсати» мавзусидаги мақолосида: «Ҳар бир ўзбек уруғининг тарихига боксанг, афсоналаримиз, эртак ва қўшикларимиздан мисол олсан, биламизи, этник хусусиятлар миллатни ажратувчи, паронанда килювчи эмас, аксинча, улуғловчи, бирлаштирувчи хусусиятларни кўрасан. Айни пайтда фозил кишилар учун миллат туйғулари ана шулар восита-сида шаклланади, мужассамланади», деб, тўғри талқин килган.

МИЛЛИЙ маърифат ҳакида сўз юритилганда албатта диний маърифат ҳакида алоҳида фикр юритмок жонзидир. Кўп йиллар мобайнида «дин ҳалқ учун оғудир», деб келинди, вахоланки дин мусулмон дунёсидаги ҳалқ тарбиясига жуда ҳисса қўшиб келган, барчани ахлоқ руҳида тарбиялаган. Диний маърифий руҳ намоёндалар Хўжа Аҳмад Яссавий, Баҳоуддин Накшбанд, Сўфи Оллоёр, Хўжа Аҳрор Вали ва бошқа руҳонийлар ана шундай руҳда тарбияланишларга катта

«ХАЛҚ РИЗҚИГА ХИЁНАТ ҚИЛМАНГ!»

Газетамизнинг шу йил 36-сонида юкорида сарлавҳа остида ўзлон килинган давлат назорати Мехнатобод тумани инспекцияси ўтказган текшириш натижалари асосида юзага келган мақолада Сирдарё вилоятининг Мехнатобод туманида ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1991 йил 6 мартағи 59-карорини бажаришида жиддий нуксонлаға йўл кўйилгани, жумладан айрим савдо ходимлари харидорлар ҳакига сурбетларча хиёнат килиб келишгани, ана шундай нопон ишда туман матлубот жамияти бошқарувининг раиси Ш. Султоновнинг хотини К. Султононишида бошқалардан ўзбек кетгани танқид килинган эди.

Мақолада кўрсатилган қатор нуксонлар давлат назорати инспекциясига ўтган йили 30 июндаги йигилишида муҳокама килиниб, баъзи тадбирлар белгиланган. Шу йигилиш карори асосида Сирдарё вилояти

матлубот жамияти раиси А. Солиевга тавсиянома юборилган. Унда туман матлубот жамияти раиси Ш. Султоновга нисбатан маъмурий чора кўриш сўралган эди.

Вилоят матлубот жамияти раҳбарлари бу тавсияномага жавоб бермадилар. Шу сабабли туман давлат назорати инспекциясига назоратчиси Набижон Собиров 20 сентябрда вилоят матлубот жамияти раиси А. Солиевга кўйидаги хатни жўнаштига мажбур бўлди: «Сизга 1993 йил 5 июля жўнатилган 56-хатда Мехнатобод туман матлубот жамияти раиси Ш. Султоновга нисбатан чора кўриш тавсияномага асосан ўткоқ Ш. Султоновга нисбатан кўрилган чора ҳакида Мехнатобод тумани давлат назорати инспекциясига ахборот берилмади. Сиздан юкорида кўрсатиб ўтилган тавсияномага асосан кўрилган чора ҳа-

кида ёзма ахборот беринингизни сўраймиз».

Кейин нима бўлди деги. Н. Собиров, А. Солиевнинг муовини К. Ўреков имзо билан ёзилган хатни олди. Унда кўрсатилишича, давлат назорати инспекцияси аниқлаган нуксонларнинг айримлари тасдиқланмаган эмиш. Аслида бундай эмас. Ўреков Султоновни химоя килиши мақсадида «айримлари тасдиқланмади» иборасини ишлатиши кильдилар. Бунинг устига Ш. Султоновга маъмурий жазо бериш сўралган тавсияномага берилган жавоб хатни ўткоқ Ўреков айнан шу кишига, яъни туман матлубот жамияти раиси Ш. Султоновга бериб, манавини Н. Собировга топшириб кўйинг дегани галати. Бу нарса маъмурий конун-кондаларта ҳам, одоб нормаларига ҳам мутлако тўғри келмаслигини нахотки ўткоқ Ўреков тушунмаса.

Қўзибай Ўреков ўз ҳамюрти Ш. Султоновни химоя қилмоқчи бўлиб, пировардида унинг тойнилиб кетишига сабабчи бўлди. Ш. Султонов «сантиқа ишлари» учун прокурор санкцияси билан кўлга олниди. Ҳозир тегетгаётганлиги учун бу «сантиқа иш» тафсилоти ҳакида гапирмаймиз. Бирок шу нарса аниқки, агар вилоят матлубот жамияти туман давлат назорати инспекциясига хатига ўз вактида жавоб бераби, холис карорлар қабул қилганида Ш. Султонов, эҳтимол, ҳозиргида ачинарли ахволга тушмаган бўларди.

Адолат бор. У пировардида тантана қиласи. Бирок уни рўёбга чиқариш учнада ҳаммамиз тўғри ва ҳалол бўлганимиздагина адолатни топиши йўли кискаради.

Саминжон СУЛТОНОВ,
«Ишонч» мухбири.

МУНОСИБ МУКОФОТЛАР

КАТТА сержант Азмиддин Ихлосов душманга карши жасурлик ва улдабуронлик билан жанг килмоқда. У түрт марта ярадор бўлди, аммо ҳар сафар соғайганидан сўнг яна сафга кайтиб, гитлерчичи босқинчиларга карши тағин хам шиддатлироқ жанг килмоқда. Ўз жасоратлари ва ҳарбий маҳорати учун Ихлосов ҳукуматнинг икки мукофоти — Қизил Юлдуз ордени ва «Жасурлиги учун» медали билан мукофотланишга сазовор бўлган.

...Азамат пулеметчи Шамсиддин Насридинов кўрсатган жасорати учун III даражали Шуҳрат ордени билан мукофотланди. Жангларнинг бирида унинг позициясига 60 га яқин гитлерчичи ҳужум килди, у бундан чўчимади. Пулеметдан аник мўлжалга олган ҳолда ўтиб очиб, 30 дан ортик гитлерчини кириб ташлади, қолгандарини эса тўзгитиб юборди. Бу довюрак жангчи мамлакатимизнинг Шарқий Пруссия билан чегарасига биринчилардан бўлиб чиқди, лаънати фашистларни ўз маконида яксон килмоқда.

159-ўқчи дивизиянинг «Воинская доблесть» газетаси. 1944 йил 14 октябрь куни чиқкан 342-сонидан.

Фронтта Қибрай туманидан жўнаган Азмиддин Ихлосов ҳозирги вактда Чирчик шаҳрининг Ватутин кўчасидаги 15-йда истиқомат қилмоқда.

Ҳарбий хизматга собиқ Мирзачўл туманидан ўйл олган Шамсиддин Насридинов урушдан галаба билан қайтиб Зомин туманида яшаб, вафот этган.

ПИЁДАЛАР МЎЛЖАЛЛОВЧИ СУЛТОНОВДАН МИННАТДОР БЎЛМОҚДАЛАР

ТҮПЧИЛАР учун яхши мактоб пиёдаларнинг миннатдорчилигидир. Пиёдалар эса мактоб учун хасис эмаслар. Аммо бекордан-бекорга мактайверишмайди. Улар тўпчилардан аъло даражада жанг килишини асосли равиша талаб киладилар.

Султонов ёш мўлжалловчи бўлса хам бунга эришган. У ўз тўпи билан пиёдаларнинг жанговар тартибида боради, кўриб отиш позициясидан душман ўти очиш нуқталарига, гитлерчичар тўдасига қаратади ўти очди.

Султонов жангларнинг бирида, айнакса, ибрат кўрсатди: у душман пулемет нуқталарига узоқ вакт ишлашга имкон бермади. Фашистлар пулемети тилга кирди дегунча, ўша томонга 2—3 снаряд йўллайди, карбасизи ўти очиш нуқтаси ўзини осмонда кўради.

Гвардиячи кичик сержант П. Кузьмин 9-гвардиячи ўқчи дивизиянинг «За Родину» газетаси. 1943 йил 3 апрель куни чиқкан 36-сонидан.

Жўра Султонов ҳарбий хизматга Оҳангарон туманидан чакирилган. Фронтда кўрсатган жасорати учун «Қизил Юлдуз» ордени билан мукофотланган.

1944 йил 11 март куни ҳалок бўлган Жўра Султоновнинг жасади Псков вилоятининг Идриса туманидаги Павлово кишлоги бўсагасида дафи этилган.

ЎЗБЕК РАВШАНОВНИНГ ЖАСОРАТИ

БИРИНЧИ жанг ёш жангчи учун жиддий имтиҳон бўлди. У душман билан илк бор тўкнашди. Мели Равшанов бу имтиҳондан муваффақиятли ўтди. У биринчи жангдаёт 25 гитлерчини кириб ташлади.

Жангларнинг бирида бўлим командири сафдан чиқди. Жасур жангчи бўлимiga командирилик килишини ўз зиммасига олди ва жангчиларни олга бошлаб кетди, қўйилган жанговар ва-

зиғани муваффақиятли адо этди. Бошқа сафар Равшанов бошлиқ жангчилар гурухига тепаликда мустаҳкамланиб олиш ва у ердан ўтиб, алоҳида дараҳтзорга ҳужум килишини давом эттираётган ўқчиларни қўллаб-куватлаш тўғрисида буйрук берилди.

Жангчилар тепаликда мустаҳкамланиб олишга улгурмасдан фашист кузғунлари етиб келиб, бомбардимон кила бошладилар. Шу пайт гитлерчичар взводи Равшанов бошлиқ гу-

ЎЗ ФАРГОНАСИННИ ХИМОЯ ҚИЛМОҚДА ЭДИ

БУ ВОҚЕА ҳужум жанглари қаҳрамонларига ҳукумат мукофотларини топшириш пайтида рўй берди. Гвардиячи кичик сержант Алим Махмудовга ҳам Шуҳрат ордени такдим этилди.

— Жонажон Ватаним учун хизмат

олиб борилмоқда эди. Унинг оркасиндан катта йўл бошланарди.

Бўлинма гитлерчиларни қишлоқдан улоктириб ташлагандан сўнг улар танклар ва ўзиорар тўпларнинг кўллаб-куватлашида карши ҳужумга ўтиши.

— Жангчилар, менинг ёнимга келинг! — Алим уларни вазминлик билан ўз ҳузурига таклиф килди. — Душман ҳар бир карич ерга ёпишиб олмоқда. Биз бу қишлоқни ўз қўлимизда ушлаб қолишимиз лозим. Ярадор бўлганларнинг ўқларини йигиб олиш ва душманнинг позициямизни ёриб ўтишига йўл қўймаслигимиз лозим.

Орқама-орка жангчилар билан ҳазиллашиб ҳам қўйди: «Йигитлар, исик бўлсин деб, фрицлар устига олов сочамиш».

Жанг бутун тун бўйн давом этди. Махмудов етаки бўлган жангчиларнинг темир иродаси ғалаба қозонди. Фашистларга уларнинг «тигр»лари ҳам, «фердинанд»лари ҳам ёрдам бера олмади. Душман жангчиларнинг шижаотли сиқувига бардош беролмай, жанг майдонида ўнлаб солдат ва офицерларнинг жасадини колдириб, чекинишга мажбур бўлди.

Алим Махмудов кўксидаги «Қизил Юлдуз» ордени ва «Жасурлиги учун» медали ёнига III даражали Шуҳрат ордени ҳам кўшилди.

Александр Падалко. 129-гвардиячи ўқчи дивизиянинг «Гвардейский удар» газетаси. 1944 йил 29 январь куни чиқкан 15-сонидан.

Алим Маҳмудов Қизил Армия сафиға собиқ Марғилон туманининг Каганович қишлоқ Советидан чакирилган.

КИМ ДАДИЛ ОЛҒА БОРСА, УНДАН ҚЎРҚУВ ЧЕКИНАДИ

ФАФУРОВ Ватанга садоқат тўғрисида қасамёд килган. Ўз ўртоқлари олдида ғалаба қозонишмиз учун жонини аямасликка қасиб ичган. Еш тоғик йигит жамият олдидаги ўз бурчини ҳалоллик билан адо этмоқда.

Раззок босқинчиларга карши олиб борилган жангларда иккى марта кон тўқди. У фашистларни кувиб чиқариш ва Болтиқбўйини озод килиш учун олиб борилган жангларда қатнашди. Ҳамма ерда довюраклик ва жасурлик кўрсатди.

Якинда бўлган жандоға Раззок Фафуров аҳоли пунктига бостириб кириш ва у сардаги душман гарнизонини яксон килиш тўғрисида буйрук олди.

Душман узлуксиз ўтиб турганлигига қарамади, бўлим силжий бошлади. Гвардиячиларни пулеметчи ва минометчиларимиз қўллаб-куватлаш туршиди. Рўпарадан ҳужум-килинишини кутмаган гитлерчилар бўлим жангчиларининг ўтишидан саросимага тушшиб қолишиди. Бўлим командири душманга канотдан ўтиди. Автоматчилар уюшқоклик билан ўти очиш ва гранаталар улоктириш билан душман томонида пароқандалик вужудга келтиришиди. Гитлерчилар ташкилий қаршилик кўрсатолмай, чекина бошладилар, бирор, кўпчилик қочиб қолишининг уддасидан чиқа олмади. Раззок Бердиевич душманни изма-из кувиб бориб, 13 фашистни жаҳаннамга жўнатди ва тўрт гитлерчини асири килиб олди.

Гвардиячи ефтерор С. Кругляков, 87-гвардиячи ўқчи дивизиянинг «За честь Родины» газетаси, 1945 йил 19 февраль куни чиқкан 26-сонидан.

Р. Б. Фафуров ҳарбий хизматга Холос туманидан ўйл олган. Ҳозирги вактда Холос кўргонида истиқомат қилмоқда.

Мажид САМАДОВ, Улуг Ватан уруши фахрийи, Ўзбекистон ёзувчилар уюшмасининг аъзоси, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган журналист.

ФРОНТ ГАЗЕТАЛАРИДА ЎЗБЕКИСТОНЛИКЛАР ЖАСОРАТИ

НЕМИС-фашист босқинчиларга қарши 1418 кечада қундуз олиб борилган Ватан урушида ўзбекистонликлар алоҳида қаҳрамонлик, мардлик, жасурлик ва матонат намуналарини кўрсатдилар.

Кўшида газетхонлар эътиборига баъзи ҳамортларимизнинг ҳаёт-мамот жангларидан қўрсатган қаҳрамонликлари ҳақида фронт газеталарида ёритилган баъзи мақолаларни ҳавола этамиш.

ХАЛҚНИНГ ОЗОД ҚИЛУВЧИ ЖАНГЧИЛАРИДАН ТАЛАБИ

Орденли ўзбекистоннинг севимли ўғлонлари!

Ушбу мактуб билан сизни жонажон ўзбекистоннинг ҳамма ҳалқи табриклиди. Фикримиз ва қалбимиз сиз билан бирга. Ўзбек ҳалқи сизни жангда бешафқат бўлишга чакиради. Гитлерчиларни кириш билан Сиз катта ҳиммат қўрсатган бўласиз. Сизнинг одамгарчилигинги меъёри сиз кириш ташлаган фашистлар сони билан ўлчанади. Битта бўлсада фрицини ўлдирмаган жангчи бошига уят ёғилади.

Ўзбек ҳалқининг ўғлони! Сенинг ота-боболаринг эркисиз яшагандан кўра-куллик занжирини тишилар билан узиб ташлашни афзал билишган...

Озодлик гаштини лоқал бир марта сурған киши уни ҳеч қачон унутмайди. Қулликда юз йил яшагандан кўра озодликда бир кун яшаган афзал. Ватанимиз учун, озодлигимиз учун жонингизни аямасдан жанг килинг!

Ватанимиз учун ўз фидокорона курашингизда ўзбек ҳалқининг Совет Иттифоқи Қаҳрамони Қўчкор Турдиев, Сирохиддин Валиев, Одилов, Муҳаммад Иброҳимов, Зебоҳон Фаниева, Марям Юсупова, Элмуродов, Рустембеков ва бошқалар каби чинакам қаҳрамон ўғил-қизларидан ибрат олинг!

33-гвардиячи ўқчи дивизиянинг «Знамя Победы» газетаси, 1944 йил 29 марта куни чиқкан 44-сонидан.

руҳни куршаб олиш максадида ҳужум килди.

Жангчилар тепаликни қўлдан бермаслик тўғрисида қасамёд қилдилар. Фашистлар пиёдаларимиз жанговар тартибида қанчалик интилишмасин, ҳеч нима қила олмадилар: уларни жангчилар яксон қиласидаган дараҷада ўти очиш билан қарши олиди. Тенгиз жанг каририб 20 дакика давом этди. Равшанов бош бўлган гурух тепаликни қўлда саклаб колди. Тепалик бўсағасида катта талафот кўрган гитлерчилар янгидан қарши ҳужумга ҳаракат килишмади.

Довюраклик ва жасурлик учун кўймондонлик Равшановни «Қизил Юлдуз» ордени билан мукофотлади.

Ўзбек ҳалқи шонли ўғлининг жасоратлари жангчиларни рухлантирмоқда ва уларни Ватан учун довюраклик билан жанг олиб боришга даъват этмоқда.

Лейтенант Б. Ложкин, 84-ўқчи дивизиянинг «Красный воин» газетаси. 1943 йил 3 сентябрь куни чиқкан 36-сонидан.

Мели Равшанов Қизил Армия сафиға Пахтакор туманидаги К. Маркс номли колхоздан чакирилган.

У ҳаёт-мамот жангларининг бирида мардларча ҳалок бўлган. Жасади 1944 йил 27 январь куни Гомель вилоятининг Калинковичи туманидаги Дубняки қишилогининг шимолий гарб томонида дафи этилган.

— Бу сенга Фарғона учун, бу сенга Украина учун, бу сенга мен тарбия кила бошлаган ёш болалар учун! — деда чиқириди. Гвардиячи автоматидан беаёв ўтиб, фрицларни кийратса бошлади. Шу пайт унга гитлерчичи офицер дуч келиб колди. У қўлда тўппончаси билан Махмудовга ташланади, бирор у Махмудов автоматидан отган ўқдан ер тишлаб қолади...

Стратегик жиҳатдан жуда муҳим бўлган бир аҳоли пункти учун жанг

Ҳурматли «Ишонч» таҳририяти, газетангизни ҳамиши севиб ўқиймиз Бизларни қизиқтирган кўп саволларга қониқарли жавоб оламиз. Сизлардан илтимос: шоир ва

шоира Ҳўжаназар Ҳувайдо, Дилшод Барнолар ҳақида маълумот берсангиз, чунки дарс ўтишда ҳеч қаердан бу адаб ва адаба тўғрисида қўлланма. тополмай қийналмоқдамиз.

Бир гурӯҳ тил ва адабиёт ўқитувчилари номидан
Х. Истроилов, У. Нормуродов,
Самарқанд вилояти,
Иштихон тумани,
Х. Ҳакимзода номидаги
15 мактаб,

Сизларнинг илтимосингизга биноан таҳририят Ўзбекистон фанлар Академияси Алишер Навоий номидаги адабиёт институтига мурожаат қилиб, сўраган шоир ва шоира ҳакида қўйидаги маълумотларни олди:

ҲУВАЙДО ҲАҚИДА МАЪЛУМОТ

Ҳувайдо таҳаллуси билан ижод қилган бу шоирнинг асли исми Ҳўжа Назардир. Унинг отаси Фойиб Назар асли Ўшлик бўлиб кейинчалик Фарғонанинг Чимён кишлогига кўчиб келган. Ҳувайдо ҳам худди шу ерда таваллуд кўриб ўсган. Шоирнинг туғилган ўтилини аниқ маълум эмас, лекин замондошларининг ёзишича у 1780—81 йилда фонин дунёдан кўз юмган. Ҳувайдонинг отаси Фойиб Назар жуда донг таратган одам бўлган. Шунингдек Қашкарда яшаган Офок Ҳўжа Эшонга муридлик килган. Илмда қайд килинган бир наклга кўра шоирга Ҳўжа Назар исмининг кўшилиши ҳам шу Эшоннинг илтифотидир. Ҳувайдо аввал мактабда сўнг Кўкон мадрасаларида таҳсил кўрган. Отаси вафотидан сўнг эса у ўз кишлогида мактабдорлик ҳам килган.

Ҳувайдо Шарқ шеъриятининг асосий жанрлариди ижод қилган санъаткор. Ундан бизга набираси ва ҷеваралари томонидан тўпланиб, кўчирилган девони мерос колган. Бу девон факат дунёвий, ишқий ва ахлоқий мавзудаги шеърлар билангида эмас, балки тасаввufий руҳдаги ғазал ва рубонилари билан ҳам дикката сазовордир. Шоирнинг бир шеърида «Завқ аҳлиға муктадо Ҳувайдо» деган мирия бор. Бу — завқ аҳлини имониман, деганидир. Ҳакикатда ҳам Ҳувайдо шоир сифатида ҳаётӣ ва илоҳий завқ-шавқнинг пешволаридан эди. У ишқ дарди, ишқ завқи билан ёнган шоирдир.

Ишқу дунё икки шамшир, жон уйидур бир гилоф,
Сигмағай бир қин аро то бири бекор ўлмаса.

Ҳувайдо назарида ишқ бир шамшир. Лекин нағфни ёқладиган, нағс ва хирс манфаатларини ифода этадиган дунё — бу ҳам бир шамширдир. Жон уйи мана шу икки шамширга бир гилоф. Шундай экан, табиийки, бир кинга иккичи сиғмайди. Ҳувайдо ахлоқий-маънавий жиҳатдан фоятда мустахкам инсон. У ишқий тақдирга «Игнада соҳа козилғондин онча мушкул» ходиса деб карайди. Ва ҳакиқий ёр васлига етмоқ машаққатларини сабру шиҷоат билан енгомкка давъат этади. Шоирнинг ахлоқий панд-насихатлари бугун ҳам ўз маъно, кимматини ўйқотган эмас.

Ҳамроҳи қобил била юр, бир қаричлик бўлса йўл,
Юрмагил ножиз бирла, йўлда йўлдош ўзгадир.

Ҳувайдонинг девонида бошдан охир фош қилиш руҳида ёзилган яна бир ғазал бор. Унда шоир гўё ўзининг айб ва нуқсонлари тўғрисида сўзлайди. Аслида эса максад «Ўзум» деб туриб, ўзгаларнинг ҳам асили маънавий киёфасини очишидир.

**Туну кун айлабон гуноҳ, ҳеч қилмоғон
савоб ўзум,
Парвариш айлабон бадом, қилғучи ҳўрду
хоб ўзум.**

Гуноҳ дардини ҳис килиш — гуноҳдан покланишга юз буруш демак.

Ушбу байтларнинг ёзишидан кўзда тутулган ички максад одамларни ёлғон даъволовардан кечиб, ўз ўзига танқидий назар билан каратга ундашдир.

Хуллас, Ҳувайдо XVIII асрдаги мумтоз шеъриятимизнинг истеъоддли вакилларидан бири сифатида адабиётимиз ривожига ўзининг муносиб ҳиссасини кўшган шоирдир.

Маълумки, Ҳувайдодан кейин унинг авлодидан бир неча шоир ва шоирлар етишиб чиқиб, бадий ижодда ўзларининг буюк боболари анъаналарини давом этдиргандар. Масалан, шоир Мавлавий Сирожий Ҳувайдонинг набираси бўлса, Самарбону ва Салоҳитдин Соқиблар унинг чевараларидир. Шунинг учун марҳум ёзувчи ва олим Тўҳтасин Жалолов «Агар ўзбек адабиёти бир боғ бўлса, Ҳувайдо бу боғда битган азим бир мевали дараҳт, Самарбону эса шу дараҳтнинг бир шоҳидир», деган эди.

Ўзбек адабиётшунослигига Ҳувайдо шеъриятини ўрганиш ва ҳалққа етказиш бўйича бир канча ҳайрли ишлар амалга оширилган. 1961 йилда Ҳувайдонинг «Танланган шеърлар» мажмуаси нашр килинган. Лекин унинг бадий меросини тўлалигича оммага етказиш ва ҳар томонлама мукаммал тадқиқу таҳлил этиш олимларнинг галдаги вазифаларидан бўлиб туриди.

ДИЛШОД БАРНО ҲАҚИДА МАЪЛУМОТ

Дилшод Барно ўн тўққизинчи асрда яшаб, ижод этган шоирдир. У 1800 йилнинг иккинчи ярмида Ўратепада Мири Мунгон махалласида дунёга келган. Дилшод машҳур демократ шоир Аибар Отининг муаллимаси ва устози бўлган. Барно — адабий таҳаллуси, Дилшод Барнонинг умр йўли ҳакидаги маълумотлар шоир ва ҳаттот Сулаймонқул Рожийнинг шоира девонига ёзган дебочаси ва Дилшоднинг

ўз асарларида мавжудdir. «Мен сухангўйлик ва ғазалхонлик маҳоратига эга эмас эдим, — деб ёзган эди шоира, — аммо на иложки, Кўкон ва Ўратепа ҳалкининг қисмати менга ором бермасдик, ижоддан маҳрум бўлсан. Ватандан жудолик дарди, ота-она доғи... Кўнгул берган ёр васлига етолмаслик фироzi дилимни абгор, кўз ёшимни шошқатор килган эди. Шунинг учун ҳам шоирлар менинг ягона машғулотим ва улуғ маслагим бўлиб-кодди».

Дарҳақиқат, Дилшод Барно учун шоирлар факат ўзлигини ифодалаш, ҳалқ дарди ва Ватандан айрилик ҳасратларини ифодалаш эмас, энг аввало улуғ маслак эди.

«Ватанин шод этиш учун кўб қайгу килинг,— дейди шоира. Ва «ўз айшу нашоти ила овора» хокимият вакилларини, «кўкси садпора» батраклар ҳолига чора топмас «золим ҳали»ни «бажойи малаҳ», яъни малаҳдай янчидан ташлашга чорлаб, бундай дейди:

**Мардона бўлмок керак, бу нўнок
замонадур,
Кимки янги замонни чорлар, ўзи
мардонадур.**

Дилшод шеъриятини ҳаракатга солган асосий куч — бу журъат ва шижаот. Шунинг учун ҳам шоира «ҳак сўз ила жарчи бўлгинки, шужоат олсун авж» деган эди. Дилшод Барно ўз шеъриятида XIX асрнинг иккинчи ярмида ҳалқ ҳаётида рўй берастган жуда кўп мухим, фавқулодда долзарб муаммоларни акс эттиради, маърифатпарварлик, ватанпарварлик ғояларини дадиллик-билиш илгари суради.

Дилшод «ишқ сўзини Навоийдан ўқиб, таълим» олган. У Насими, Фузулий, Бедил каби даҳолар тажрибаларини ижодий ўзлаштирган. Лекин у ўзини доимо ўтмишдаги улуғ устозлари — Нодира, Увайсий, Маҳзуналарга издош, ҳаёлан улар даврасида тасаввур этган. Унинг:

**Қўшиқни Нодира шеърига боғлаб,
Бўлайлик созига бизлар ҳамовоз.
Увайси бирла Маҳзунга кошида
Турайлик сұхбат айлаб бирга дамсоз, —**

деб ёзиши шунчаки гап бўлмаган, албатта. Ватан дарди, эл ва юрга чин фарзандлик садоқати — Дилшод Барно шеъриятининг асосий ғояларидандир. Унинг аксарият шеърларида жаҳонда ҳар нарсадан ортиқ севиладиган Ватан бор. Шоира учун туғилиб ўғсани Истравшан «жаҳоннинг бўстони»ни эмас, «ажойиб достони» ҳамдир.

У «Тияншон доманидан то ба Жайхун» жаннатмакон Ўратепа қири адирларига доимий мафтун. Атрофи бехисоб бугу багот бу шаҳар шоира назарида «саросар ғаллазор ичра гиламдек кўрингон гулнамодур». Еки мана бу байтни ўқийлик:

**Мулки Фарғона жаҳонни жаннатидур
биссалар,
Боғ Эрам деб маҳтанилғон тухми анқодин
лазиз.**

Дилшод Фарғонанинг Ҳўконунн улуғлайди, кўркам Наманғандан сўзлайди.

Бундан неча йиллар мукаддам Дилшод Барно кўлэзма асарларининг топлиши ўзбек ва тоҷик ҳалклари маданий ҳаёти ва маданийти учун ўзига хос бир ҳазинанинг очилиши бўлди. Чунки Дилшод Барно икки тилда ижод қилган. У икки буюк ҳалқ келажаги учун «шеър шамшири ила» курашган жасур шоирдир.

Қўйидаги саволларга шифокор Д. МАҲМУДОВА
Ўзбекистон касаба ўюшмалари Федерацияси кенгаши бўлим мудири Ҳамидулла ПИРИМҚУЛОВ жавоб беради:

Қўлимга, бармоқларим орасига сўгал тошиб кетди. Нима қилишимга ҳайронман. Қирқиб ташлайми ё бирор кислота билан кўйдирайми?
К. ҲАҚИМОВ,
Қарши.

Асло унда кила кўрманг. Сўгалнинг кай тuri бўлмасин, барбири, ўз билганингиз даволаманинг ҳам, кесманд ҳам. Билиб-билим кислота сурганингиз билан сўгални йўқотиши ўринига, унинг катталашиб кетишига сабабчи бўлишингиз мумкин. Сўгал пайдо бўлиши билан дархол

мутахассис шифокорга — дерматолог ёки косметологга кўрсатиш зарур.

Яна шуниси ҳам борки, сўгалнинг байзи турлари юқумли бўлиб, тозаликка риоя қилинмагани туфайли пайдо бўлади. Шунинг учун ҳам бироннинг либосини кийиш мумкин эмас.

1. Ўзбекистон ССР Меҳнат қонунлари кодекси 1987 йил 1 январгача бўлган ўзгартириши ва қўшимчалар билан ўз кучидами?

2. Қишлоқ ҳўжалиги ишлаб чиқариши даври мавсумийлиги инобатга олинган ҳолда якшанба дам олиши кунларини кўчириши мумкини ва қандай қилиб кўчирилади?

**Б. ДУРДИЕВ,
Қорақалпоғистон республикаси,
Тўртқўл тумани.**

1. Амалдаги меҳнат қонунлари мажмуига 1988 йил 16 марта бир мунча ўзгартиришлар ва қўшимчалар киритилди.

Олий Кенгашининг XIII сессиясида яна бир катор қўзига ҳам олиши бўлди. Чунки Дилшод Барно икки тилда ижод қилган. Бундай таъсисини ўзайтирилиб, иш озайланган ва ортиқча ишланган иш соатлари ёки иш кунлари тегишлича копланади.

ФИТРАТДЕК буюк бир сиймо ҳаёти ва ижодий фаолияти ҳақида йирик илмий ишлар, монографиялар яратиш лозимки, бу келажакнинг долзарб вазифаси, албатта. Шунинг учун ҳам биз мазкур сиймо ҳақида қисқача — умумий маълумот бериш билан чекланиб, хulosha қисмимизда Фитратнинг миллий мустақиллик учун кураш мавзуга бағишиланган «Ҳинд ихтиолчилари» драмаси ҳақида бир оз тұхталиб үтмоқчимиз...

Абдурауф Фитрат 1886 йилда Бухоро шаҳрида савдогар оиласыда дүнёгак келади. Бошланғич маълумотни олиб Бухоро мадрасаларида ўқиётган кезларида ек тезда адабиётга аралашади. Шеърлар ёза бошлади. Шарқнинг мумтоз шоир ва олимлари — Ибн Сино, Фирдавсий, Умар Ҳайём, Аҳмад Яссавий, Алишер Навоий, Бобур, Бедил сингари аждодларимизнинг буюк маънавий мероси Фитрат дүнёкараши шаклланишида туб замин бўлиб қолди. Фитрат мазкур сиймоларнинг ҳар бири ва ҳаммаси ҳақида илмий ишлар яратиш билан ўзи ҳам машҳур шоир, олим, адаби, драматург ва йирик давлат — жамоат арбоби даражасига кўтарилиди.

Илм-маърифатга қўнгил қўйган «Фитрат XX аср бошларида ек ўз маълумотини ошириш учун Туркияга бориб Истанбул университетида таълим олди. Айни кезларда «Ёш Турклар ҳаракати» шаклланиб мамлакатдаги барча тараққийларвар ёшлар, зиёлилар қатламини ўзига жалб этган ва бу ҳаракат тарафдорлари ўз ватанларида демократия — конституцияли ижтиёмий тузумни барпо этиш учун курашни қизитиб юборадилар ва тезда бундай давлатни тузиб ҳам оладилар. Кейинчалик тарихда — «жадидчилик» деб ном олган бу ҳаракат кўп ўтмай бутун Шарқ мусулмон мамлакатларига, Россиянинг туркий ҳалқлар яшидиган ўлкаларига, шу жумладан Туркистанга ҳам ўйлади. Жадидчилик ҳаракати асримизнинг 10-йилларида ек бутун жаҳонга тарқалади. Жадидчилик — асосан Оврўпо мамлакатларининг мустамлакачилик сиёсатларига қарши миллий мустақиллик учун кураш заминида пайдо бўлади. Энг катта мақсади миллий мустақиллик ва миллий озодликдан иборат бўлган жадидчилик ғоялари ёш Фитрат дүнёкарашида жуда муҳим ўринни эгаллайди ва у ўзининг бутун ҳаёти-ю ижодий фаолиятини шу ғояни амалга оширишга бағишилади, бироқ Октябрь тұнтарилишидан кейин қизил империя Фитрат ва унинг сафдошларини ноҳақ қатл этади...

Фитрат Истанбул университетида ўқиётган йилларида ек жаҳон воқеаларини чукур идрок этиб, қатор бадий, публицистик асарлар, шеърлар билан вакти матбуотларда чиқиб туради. Бир қатор илмий назарий мақолалардан ташқари унинг «Адабиёт қоидалари», «Сарф», «Энг эски турк адабиёті», «Ўқув» («Ўқиши китоби»), «Бедил», «Форс шоири Умар Ҳайём», «Сайҳа» сингари қатор илмий йирик асарлари бор. Булардан ташқари 10-йилларнинг ўрталаридан то 1937 йилгача (яни қамалгунча) «Абомуслим», «Темур соғанаси», «Абулфайзхон», «Чин севиши», «Ҳинд ихтиолчилари»,

«Шайтоннинг тангрига исёни», «Рӯзлар», «Арслон» сингари ўнлаб драма асарлари, «Қиёмат», «Меърөж» сингари ҳикоялар, юзлаб илмий адабий-танқидий мақолалар ёзиб, бой маънавий мерос қолдирди. Ҳақиқий Фитратшunoslik 80-йилларнинг охири, 90-йилларнинг бошларидагина бошлиланда дейиш мумкин.

Фитрат ижоди ўта серқирра, ҳаёти фожиаларга тұла. Октябрь тұнтарышидан кейинги ўзбек ҳалқи бошидан кечган барча кулфатлар Фитратнинг шахсий ҳаёти-ю ижодий фаолияти билан боғланиб кетади. Шунинг учун ҳам унинг барча асарларида, айниқса драмаларида Фитрат дүнёкарашидаги барча зиддиятлар, дард-аламлар ўз бадий ифодасини толган. Модомики Фитрат дүнёкараши жадидчилик ҳаракати билан узвий, бевосита боғлик экан, унг кўп асарларида, шу жумладан «Ҳинд ихтиолчилари»

риниб тұрибиди, Чўлпон Фитратни ҳаддан ташқари ҳурмат қилганидан асарни кенгрок таҳлил қилишга ботина олмайди — бу аслида шаркона одоб-доирасида иш кўришнинг ифодасидир. 20-йиллар ўзбек адабиётини яна бир буюк намоёндаси Вадуд Маҳмуд ҳам Чўлпон фикрини қувватлаб бундай деган эди: «Ўзбек саҳналарида шу кунгача ўйналиб келган пъесаларнинг энг кучлиси, энг буюги ўтири ёзувчимиз Фитратнинг Ҳинд турмушидан олиб ёзган «Чин севиши» пъесаси эканлигини ҳамма икror этса керак».

КЕЙИНЧАЛИК «Чин севиши» заминида Фитрат ҳинд ҳалқининг босқинчиларга қарши озодлик курашларини янада кенгрок кўламда ифодалаш учун «Ҳинд ихтиолчилари» драмасини ёзиб, уни 1923 йили Берлинда араб алифбосида нашр эттириди. Ҳиндистон

босқинчиларга қарши кураш олиб бормаса, икки дунёда ҳам миллий озодлик ва мустақилликка эриша олмаслигини чукур уқдиришига интилди. Асар ҳар бир томошабинни мустақиллик учун курашга илҳомлантиради. Асар фақат Ҳинд ҳалқи эмас, балки куни кеча мустақиллигининг иккита йиллигини нишонлаган бизнинг ҳаётимиз билан ҳам ҳамоҳангидир. Буюк сиймоларнинг буюк асарларида кўтарилиган мавзу ва юксак бадий ифодалар ҳеч қачон ўлмайди, эскирмайди, асрлар оша авлодлардан авлодларга ўтиб бораверади. Раҳимбахши ўз севгилиси Дильтавозга қарататайтан гапларидан бирини келтирамиз: «Бу ернинг гулини-да, тикани-да, йилонини-да уларга (инглизларга) берма! Шу тиканлар билан уларнинг бағирларини тил, йилонлариға кўнгилларини чақтири, булбулларининг нозли чўкиғичлари билан кўзларини чиқар! Инглизларни дунёни олиб тўймоғон, дединг, тўғри. Ҳайвонлар орасида тўйғонини билмагани учун ем ёнида ёрилиб ўлгани кўб бўлур, буни ҳам унтумади!»

Фитрат қаҳрамонлари гоҳ руҳланниб, курашга дадил отланади, гоҳ эзилиб тушкнилника тушади, гоҳ ҳақоратлар, камситишлар гирдобида иззат-нафси თаҳқирланади. Миллий озодлик курашлар жараённида бу хил хилма-хил ҳолатлар, воқеалар рўй бериши табиийдир. Ватанпарварларга хиёнат қилиб, босқинчиларга сотилган, улардан пора олиб, ўз ватани, ҳалқига душманлик қилаётган пасткашларнинг қилмишлари — Мавлоно Нўймон образида фош этилади. Ҳар бир томошабин унинг ҳатти-ҳаракатларидан нафрятланиб, унга чексиз лаънатлар ўқиди. Бундан ҳар қандай бадий асарда фақат ижобий қаҳрамонлар эмас, салбий қаҳрамонлар образини яратиш ҳам катта тарбиявий аҳамият касб этади, деган хulosha келиши мумкин. Фитрат асарларида салбий образлар етук бадий савияда яратилганлиги билан ҳам эътиборлидир.

БИЗ «Ҳинд ихтиолчилари»да мамлакатдаги турли табака вакиллари, шу жумладан Инглиз мустамлакачилари вакили сифатида намоёндабўлган Марлинг образига ҳам алоҳида эътибор берамиз. Бунда босқинчилар фитнаси — ҳиндлар билан мусулмонлар ўртасидаги келишмовчиликдан фойдаланиб, бу зиддиятни янада кучайтириш билан мақсадига тезроқ эришаётган ғаламисларни кўрамиз. Зотан, ҳамиша ўз рақиби орасидан сотқинлар ахтаради. Топади ҳам. Уларни сотиб олади ва фойдасига ишлатади. Бу тарихда кўп учрайдиган ҳодиса.

Бу ҳақиқатни Фитрат «Ҳинд ихтиолчилари»да Мавлоно Нўймон образида роса ифодалаб берган эди. Фитрат ва унинг сафдошлари — Беҳбуди, Абдулла Қодирий, Чўлпонлардан қолган бой маънавий мерос бизнинг мустақиллигимизни мустаҳкамлаш йўлида, олиб бораётган курашларимизда йўл кўрсатувчи юлдузлар бўлиб хизмат қилиди, фақат улардан билиб-билиб ижодий фойдаланиш лозим.

·Аҳмад АЛИЕВ.

АБДУРАУФ ФИТРАТ

СУРНАЙ ОВОЗИ ТИНМАСИН

Халқимиз сурнай овозини эшитдими, юзида табассум балқибди. Демак, бугун катта тўй. Сурнай навоси никоҳ тўйидами, бешик тўйидами, суннат тўйидами барчани қалбини эритади. Каттакўғонлик сурнайчи Эргаш Ҳамидов ўттис йилдан бери маънавий қадриятларимизни эъзозлаб баҳоли курдат эл хизматини қилиб келмоқда.

Суратда: сурнайчи Эргаш Ҳамидов фарзандларига ўз санъатининг нозик томонларини ўргатмоқда.

Т. НОРҚУЛОВ (ЎЗА) олган сурат.

[10] ДУШАНБА**• УзТВ I**

18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви. 18.10 Телефильм. 18.20 «Ёшлик» студияси. «Истеъдод», 18.55 Эълонлар. 19.00 «Ўзбекистон» аҳбороти (рус тилида). 19.20 Эълонлар. 19.25 «Қўшиклиарда ҳәтим», Хонанда Дилеморам Каюмова. 20.00 «Божхонада ўн даққига». 20.10 Оқшом эртаклари. 20.25 Эълонлар. 20.30 «Ўзбекистон» аҳбороти. 21.00 «Ислоҳот ве масъулит». 21.30 «Икки соҳи». Бадий фильм.

• УзТВ II

19.00 «Ўзбекистон» аҳбороти (рус тилида). 19.20 «Билиб кўйган яхши», 19.40 «Излаган иш топади». 20.10 «Бозор майдонидаги карусель». Бадий фильм.

• «ОРБИТА IV»

6.00 «Якшанба». Ахборот-публистик кўрсатуви. 6.45 «Тонг». 9.00 Янгиликлар.

Ўқувчиликнинг таътил кунларида

9.20 «Янга, сурнайча», 9.40 «Турмуш икир-чикирлари». Бадий телесериал премьераси. 30-серия. 10.10 «Мавзу». 10.55 «Рус қўшили билан Россия бўйлаб», 11.20 «Иқбали кулгандар», 12.00 Янгиликлар. 12.20 «Гол». Уқувчиликнинг таътил кунларида

12.50 «Биз биргамиз» 15.00 Янгиликлар. 15.25 «Тадбиркор», 16.20 Колонна залидаги оиласий байрам. 17.10 «Иқбали кулгандар», 17.50 «Технодром», 18.00 Янгиликлар. 18.20 «Қўюн». 18.35 «Гол», 19.05 «Хужжатлар» ва тақдирлар». 19.20 «Турмуш икир-чикирлари». Бадий телесериал премьераси. 30-серия. 20.40 Хайрли тун, кичинойлар! 21.00 Янгиликлар. 21.30 «Бешалов кун ёки...» 23.30 «Спорт уик-энди». 23.45 «Бу ҳаммаси джаз». 00.10 «Постскриптум», 00.50 Париж-Дакар-Париж автораллиси. 01.00 Янгиликлар.

• «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.30 Ишбилармон кишилар давари. 9.05 «Ҳақиқат онлари», 10.00 «Золушка». Бадий фильм. 11.15 «Хисоб нутқаси», 11.35 «Танинг—«Лидинка», 11.55 «Кечки салон» саҳифаларида», 13.25 «Тинчлик ва уруш», 13.55 Мульти-пульти. 14.05 «Деҳқонларга таалуқли масала», 14.25 «Телегазета», 14.30 Санъаткор фильмлари жавонидан Ю. Райзман. «Учувларлар», Бадий фильм. 16.00 «Параллеллар», 16.15 «Танинг—«Лидинка», 16.30 Болалар учун янгиликлар. 16.45 «Рост» студияси. 17.15 Янги чизик. «Курсив».

18.00—20.05**ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ**

20.05 «Санта-Барбара». Кўп серияли бадий телефильм премьераси. 20.55 «Мен—йўлбошчиман», 21.15 «Америка қўшма давлатлари» 22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар. 22.25 «Тафсилотлар», 22.35 «Юлдузлар билан сұхбатда», 22.40 Спорт кўрсатуви. 22.45 «60 даққиқа». Си-Би-Эс ва Россия телевидениесининг кўрсатуви. 23.45 Криминал хабарлар экранни. 23.55 «Маскарад». Халқаро гўзаллик ва шейпинг танлови.

18.00—20.05**ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ**

20.05 «Санта-Барбара». Кўп серияли бадий телефильм премьераси. 21.20 «Жаноблар-ўртоқлар», 21.35 Концерт. 21.55 Спорт кўрсатуви. 22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар. «Тафсилотлар», 22.25 «Юлдузлар билан сұхбатда», 22.40 Спорт кўрсатуви. 22.45 «60 даққиқа». Си-Би-Эс ва Россия телевидениесининг кўрсатуви. 23.45 Криминал хабарлар экранни. 23.55 «Маскарад». Халқаро гўзаллик ва шейпинг танлови.

18.00—20.05**ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ**

20.05 «Санта-Барбара». Кўп серияли бадий телефильм премьераси. 21.20 «Жаноблар-ўртоқлар», 21.35 Концерт. 21.55 Спорт кўрсатуви. 22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар. «Тафсилотлар», 22.25 «Юлдузлар билан сұхбатда», 22.40 Спорт кўрсатуви. 22.45 «60 даққиқа». Си-Би-Эс ва Россия телевидениесининг кўрсатуви. 23.45 Криминал хабарлар экранни. 23.55 «Маскарад». Халқаро гўзаллик ва шейпинг танлови.

18.00—20.05**ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ**

20.05 «Санта-Барбара». Кўп серияли бадий телефильм премьераси. 21.20 «Жаноблар-ўртоқлар», 21.35 Концерт. 21.55 Спорт кўрсатуви. 22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар. «Тафсилотлар», 22.25 «Юлдузлар билан сұхбатда», 22.40 Спорт кўрсатуви. 22.45 «60 даққиқа». Си-Би-Эс ва Россия телевидениесининг кўрсатуви. 23.45 Криминал хабарлар экранни. 23.55 «Маскарад». Халқаро гўзаллик ва шейпинг танлови.

18.00—20.05**ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ**

20.05 «Санта-Барбара». Кўп серияли бадий телефильм премьераси. 21.20 «Жаноблар-ўртоқлар», 21.35 Концерт. 21.55 Спорт кўрсатуви. 22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар. «Тафсилотлар», 22.25 «Юлдузлар билан сұхбатда», 22.40 Спорт кўрсатуви. 22.45 «60 даққиқа». Си-Би-Эс ва Россия телевидениесининг кўрсатуви. 23.45 Криминал хабарлар экранни. 23.55 «Маскарад». Халқаро гўзаллик ва шейпинг танлови.

18.00—20.05**ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ**

20.05 «Санта-Барбара». Кўп серияли бадий телефильм премьераси. 21.20 «Жаноблар-ўртоқлар», 21.35 Концерт. 21.55 Спорт кўрсатуви. 22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар. «Тафсилотлар», 22.25 «Юлдузлар билан сұхбатда», 22.40 Спорт кўрсатуви. 22.45 «60 даққиқа». Си-Би-Эс ва Россия телевидениесининг кўрсатуви. 23.45 Криминал хабарлар экранни. 23.55 «Маскарад». Халқаро гўзаллик ва шейпинг танлови.

18.00—20.05**ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ**

20.05 «Санта-Барбара». Кўп серияли бадий телефильм премьераси. 21.20 «Жаноблар-ўртоқлар», 21.35 Концерт. 21.55 Спорт кўрсатуви. 22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар. «Тафсилотлар», 22.25 «Юлдузлар билан сұхбатда», 22.40 Спорт кўрсатуви. 22.45 «60 даққиқа». Си-Би-Эс ва Россия телевидениесининг кўрсатуви. 23.45 Криминал хабарлар экранни. 23.55 «Маскарад». Халқаро гўзаллик ва шейпинг танлови.

18.00—20.05**ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ**

20.05 «Санта-Барбара». Кўп серияли бадий телефильм премьераси. 21.20 «Жаноблар-ўртоқлар», 21.35 Концерт. 21.55 Спорт кўрсатуви. 22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар. «Тафсилотлар», 22.25 «Юлдузлар билан сұхбатда», 22.40 Спорт кўрсатуви. 22.45 «60 даққиқа». Си-Би-Эс ва Россия телевидениесининг кўрсатуви. 23.45 Криминал хабарлар экранни. 23.55 «Маскарад». Халқаро гўзаллик ва шейпинг танлови.

18.00—20.05**ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ**

20.05 «Санта-Барбара». Кўп серияли бадий телефильм премьераси. 21.20 «Жаноблар-ўртоқлар», 21.35 Концерт. 21.55 Спорт кўрсатуви. 22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар. «Тафсилотлар», 22.25 «Юлдузлар билан сұхбатда», 22.40 Спорт кўрсатуви. 22.45 «60 даққиқа». Си-Би-Эс ва Россия телевидениесининг кўрсатуви. 23.45 Криминал хабарлар экранни. 23.55 «Маскарад». Халқаро гўзаллик ва шейпинг танлови.

18.00—20.05**ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ**

20.05 «Санта-Барбара». Кўп серияли бадий телефильм премьераси. 21.20 «Жаноблар-ўртоқлар», 21.35 Концерт. 21.55 Спорт кўрсатуви. 22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар. «Тафсилотлар», 22.25 «Юлдузлар билан сұхбатда», 22.40 Спорт кўрсатуви. 22.45 «60 даққиқа». Си-Би-Эс ва Россия телевидениесининг кўрсатуви. 23.45 Криминал хабарлар экранни. 23.55 «Маскарад». Халқаро гўзаллик ва шейпинг танлови.

18.00—20.05**ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ**

20.05 «Санта-Барбара». Кўп серияли бадий телефильм премьераси. 21.20 «Жаноблар-ўртоқлар», 21.35 Концерт. 21.55 Спорт кўрсатуви. 22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар. «Тафсилотлар», 22.25 «Юлдузлар билан сұхбатда», 22.40 Спорт кўрсатуви. 22.45 «60 даққиқа». Си-Би-Эс ва Россия телевидениесининг кўрсатуви. 23.45 Криминал хабарлар экранни. 23.55 «Маскарад». Халқаро гўзаллик ва шейпинг танлови.

18.00—20.05**ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ**

20.05 «Санта-Барбара». Кўп серияли бадий телефильм премьераси. 21.20 «Жаноблар-ўртоқлар», 21.35 Концерт. 21.55 Спорт кўрсатуви. 22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар. «Тафсилотлар», 22.25 «Юлдузлар билан сұхбатда», 22.40 Спорт кўрсатуви. 22.45 «60 даққиқа». Си-Би-Эс ва Россия телевидениесининг кўрсатуви. 23.45 Криминал хабарлар экранни. 23.55 «Маскарад». Халқаро гўзаллик ва шейпинг танлови.

18.00—20.05**ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ**

20.05 «Санта-Барбара». Кўп серияли бадий телефильм премьераси. 21.20 «Жаноблар-ўртоқлар», 21.35 Концерт. 21.55 Спорт кўрсатуви. 22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар. «Тафсилотлар», 22.25 «Юлдузлар билан сұхбатда», 22.40 Спорт кўрсатуви. 22.45 «60 даққиқа». Си-Би-Эс ва Россия телевидениесининг кўрсатуви. 23.45 Криминал хабарлар экранни. 23.55 «Маскарад». Халқаро гўзаллик ва шейпинг танлови.

18.00—20.05**ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ**

20.05 «Санта-Барбара». Кўп серияли бадий телефильм премьераси. 21.20 «Жаноблар-ўртоқлар», 21.35 Концерт. 21.55 Спорт кўрсатуви. 22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар. «Тафсилотлар», 22.25 «Юлдузлар билан сұхбатда», 22.40 Спорт кўрсатуви. 22.45 «60 даққиқа». Си-Би-Эс ва Россия телевидениесининг кўрсатуви. 23.45 Криминал хабарлар экранни. 23.55 «Маскарад». Халқаро гўзаллик ва шейпинг танлови.

18.00—20.05**ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ**

20.05 «Санта-Барбара». Кўп серияли бадий телефильм премьераси. 21.20 «Жаноблар-ўртоқлар», 21.35 Концерт. 21.55 Спорт кўрсатуви. 22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар. «Тафсилотлар», 22.25 «Юлдузлар билан сұхбатда», 22.40 Спорт кўрсатуви. 22.45 «60 даққиқа». Си-Би-Эс ва Россия телевидениесининг кўрсатуви. 23.45 Криминал хабарлар экранни. 23.55 «Маскарад». Халқаро гўзаллик ва шейпинг танлови.

18.00—20.05**ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ**

20.05 «Санта-Барбара». Кўп серияли бадий телефильм премьераси. 21.20 «Жаноблар-ўртоқлар», 21.35 Концерт. 21.55 Спорт кўрсатуви. 22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар. «Тафсилотлар», 22.25 «Юлдузлар билан сұхбатда», 22.40 Спорт кўрсатуви. 22.45 «60 даққиқа». Си-Би-Эс ва Россия телевидениесининг кўрсатуви. 23.45 Криминал хабарлар экранни. 23.55 «Маскарад». Халқаро гўзаллик ва шейпинг танлови.

ЮРТДА ТИНЧЛИК, ОМОНЛИК БҮЛ- СИН!

МУАЛЛИМНИНГ бахти шундаки, унинг сабоғи шоғирди қалбидаги умрбод қолади. Мехнати нечоғликтин мешкети көзбүлгесин, самараси қувончиликтеридир. Қарийб 15 йилдан бўён математика фанидан дарс берарканман, шоғирдларимниң кўпчилиги муаллим бўлиб, ёнма-ён меҳнат қилаётганидан фахрланиб кетаман.

Мактабимизда 900 дан зиёд ўғил-қиз таълим-тарбия топмоқда. Ўзбекистон Халқ маорифи аълочиси Шариға Қодирова раҳбарлик қилаётган ахил жамоамида муаллим маҳоратига, унинг излашишига жиддий эътибор берилади.

Бу борада ташаббус кўрсатиб, ғайрат билан ёшларга билим берадиган Холбуви Ҳазратқулова, Маҳбуба Яхъёева, Флора Кабирова ва Маҳбуба Тоғиева каби олий тоифали ҳамкасларим билан ёнма-ён ишлайтганидан руҳланаман.

Ўқувчиларимниң чинакам ҳаёт бўсағасидаги билим синовларидан аъло баҳолар билан ўтиб, эл фахри бўлишларини жуда-жуда хоҳлайди. Ана шу хоҳиш ва орзуарни ҳар бир сабоқ давомидаги ўғил-қизларга етакишига интиламан. Илоҳим, юртда тинчлик, омонлик бўлсин. Фарзандларимиз баркамол инсон бўлиб улғайишсин!

Саломат ЭРГАШЕВА,
Сирдарё вилояти, Гулистон
шаҳри Алишер Навоий
номидаги мактаб ўқитувчisi.

ЮБИЛЕЙ АРАФАСИДА

Шу кунларда Қашқадарё вилоятининг 70 йиллик юбилейига тараддуд қизгин бошлаб юборилган. Қарши педагогика билим юртида ушбу санага бағишилаб тадбир ўтказилди. Билим юрти ётоқхонасида кутубхона филиали очилди. Бундан ташқари ётоқхона «Ўзбекистон — Ватаним маним», «Қашқадарё — 70 ёшда», «Амир Темур ҳаёти», «Шарқ мутафаккирлари ва алломалари» сингари бурчаклар ташкил этилди.

Суратда: Ўзбекистон халқ таълими аълочиси, ёш ўқитувчилар мураббийси Ҳасан ака Жўраев республикамиз мустакиллиги тўғрисида талабаларга ҳикоя қилмоқда. Ш. ШАРОПОВ (ЎЗА) олган сурат.

ДИҚҚАТ, ДИҚҚАТ, ДИҚҚАТ!!!

Хурматли қишлоқ хўжалиги соҳасида ишлайтган ишбилиармонлар, жамоа ва давлат хўжалиги раҳбарлари, фирма ва кичик корхона директорлари:

Сизларга «ШУХРАТ ЛТД» илмий ишлаб чиқариш фирмаси ўzlari ишлаб чиқара бошлаган қуйидаги маҳсулотларни таклиф килади;

1. Қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини қайта ишловчи автоматлаштирилган кичик заводлар (повидло, джем, мураббо, компот, томат пастаси ва ҳоказолар олишга мўлжалланган);

2. Сутни (шарбатларни) қуюклаштирувчи автоматик кичик заводлар (қуюлтирилган ширин сут, шарбат концентратлар);

3. Арапаш озука тайёрлаш учун керакли бўлган қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини (донлар, ўтлар...) майдаловчи кичик электр (220 в, 50 гц) тегирмонлар;

4. Автоматлаштирилган ҳар хил ҳажмдаги электр инкубаторлари;

5. Газ баллонлари;

6. Газ баллони вентиллари;

7. Эркаклар туфлиси (Италияники);

8. Зонтиклар (Гонконг);

9. Оқ эмаль бўёқ;

10. Цемент;

11. Маккажӯхори бодроғи тайёрлайдиган ускуна;

12. Ёғочни қайта ишлайдиган дастгоҳ;

Баҳоси келишилган нархда. Бизнинг манзилнимиз: 702600, Тошкент шаҳри, А. Темур кўчаси, 82-автобаза биноси.

Телефонлар: (254) 53-844, 53-845, 53-846.

● Газетага 1991 йил 8 январда
Ўзбекистон Матбуот Давлат қўми-
таси томонидан 00068 рақамли
гувоҳнома берилган.

● Офсет усулида босилди.

● Формати А-3 ҳажми 2 босма та-
боқ.

● Ўзбекистон Республикаси

● Президенти Маҳкамаси Ишлар
бошқармаси ҳузуридаги «Шарқ»

● нашриёт-матбаа концерни. Кор-
хона манзили: «Буюк Турон»
кўчаси, 41-үй.

● Буюртма Г-712 1 2 3 4 5 6

Ипонч

БОШ МУҲАРРИР
ТҮЛҚИН ҚОЗОҚБОЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

Ақмал АКРОМов
(бош муҳаррир муовини),
Абдуманнап АЛИМБОЕВ,
Мухаммадлатиф ЖУМАНОВ,
Турғун НАЗАРОВ
(масъул котиб),
Абдурасул РЎЗМАТОВ,
Саминжон СУЛТОНОВ
(вилоят мұхбири),
Мұхайә ТҰЛАГАНОВА,
Шабот ХЎЖАЕВ,
Санобар ХЎЖАЕВА,

- Бош муҳаррир қабулхонаси 56-25-36
- Бош муҳаррир муовини 56-52-89
- Масъул котиб 56-52-78

БҮЛІМЛАР

- Касаба ўюшмалари, социал адолат, иқтисодий ҳаёт — 56-82-79.
- * ● Маданият, маънавият ва хатлар 56-87-78, 56-87-63.
- Мұхбирлар билан ишлаш — 56-82-79
- Ишлаб чиқариш ва хўжалик — 56-85-43

ВИЛОЯТЛАРДАГИ

МУХБИРЛАРИМIZНИНГ
ТЕЛЕФОНЛАРИ:
Андижонда — 5-32-24;
Бухорода — 3-50-10;
Гулистонда — 2-10-02;
Жиззахда — 2-31-41;
Навоийда — 3-52-99;
Наманганды — 6-22-10;
Нукусда — 4-19-97;
Самарқандда — 35-64-22;
Термизда — 2-70-07;
Тошкентда — 56-82-79;
Фарғона — 4-28-29;
Урганч — 6-03-40;
Каршида — 5-33-71;

● Мұхарририятта келган кўл-
ёзмалар (2 оралиқда 5 бетдан
ошмаслиги лозим) ва суратлар
муаллифларга қайтарилмайды,
фойдаланилмаган хатларга жа-
воб юборилмайды. Таҳририят во-
ситачилик кильмайды. Мақолалар-
даги фикр-мулоҳазалар, келти-
рилган факт ва ракамлар масъу-
лиятни муаллифлар зиммасида-
дир.

● Газета 1991 йил 21 марта
нича бошлаган.

Сотувда эркин нархда.

- ШАНБА кунлари чиқади.
- Босишига 7 январда
топширилди.
- Навбатчи масъуллар:
Турғун НАЗАРОВ,
Тожибай АЛИМОВ.
- МАНЗИЛИМИЗ:
700165, Тошкент шаҳри, «Правда
Востока» кўчаси, 24-үй.
- 73350 нусхада босилди.
- Нашр кўрсаткичи: 64560:
64561.